

100 EKOFAKTÓW, O KTÓRYCH KAŻDY MÓWIĆ POWINIEN

SCENARIUSZE LEKCJI/ZAJĘĆ/WARSZTATÓW
EKPRESOWE EKOGRY I EKOZABAWY

POLSKA PÓŁKA
FILMOWA

SZKOŁA JĘZYKA
I KULTURY POLSKIEJ
UNIWERSYTETU ŚLĄSKIEGO
W KATOWICACH

NAWA

NARODOWA AGENCJA
WYMIANY AKADEMICKIEJ

JUSTYNA HANNA BUDZIK

ŚMIE(R)Ć W PRZYRODZIE

100 EKOFAKTÓW, O KTÓRYCH
KAŻDY UCZĄCY SIĘ POLSKIEGO
MÓWIĆ POWINIEN

REDAKCJA I PROJEKT: AGNIESZKA TAMBOR

Poziom grupy:

B2

Grupa wiekowa:

młodzież i dorośli

Cel zajęć:

kształtowanie umiejętności językowych:
pisemny opis dzieła plastycznego;
rozwijanie znajomości leksyki z zakresu ekologii,
zoologii, botaniki, geografii;
przyswajanie wiedzy z zakresu geografii Polski;
kształtowanie umiejętności wyszukiwania
informacji w internecie;
rozwijanie wyobraźni i zdolności manualnych;
planowanie działań na rzecz zmniejszenia
zaśmiecenia środowiska;
doskonalenie umiejętności rozumienia tekstu pisanego

Metody pracy:

metody asymilacji wiedzy, metody waloryzacyjne, metody
samodzielnego dochodzenia do wiedzy, metoda eksponująca

Potrzebne pomoce dydaktyczne:

projektor/ekran i komputer, smartfon, wydrukowana lub cyfrowa
karta pracy, do zadania domowego: śmieci z kartonu, plastiku,
tekstyliów

Teksty kultury/teksty autentyczne:

Ryszard Kaja, Zalew Wiślany z cyklu Plakat – Polska,
<https://galeriaplaku.com.pl/5275-zalew-wislany-plakat-z-serii-polska-ryszard-kaja.html>

Stanisław Łubieński, Książka o śmieciach, 2020 (fragmenty)

Infografika Nie śmie(r)ć, Facebook,

[https://www.facebook.com/photo/?](https://www.facebook.com/photo/?fbid=746793014116802&set=a.515729843889788)

fbid=746793014116802&set=a.515729843889788

Teksty o Zalewie Wiślanym:

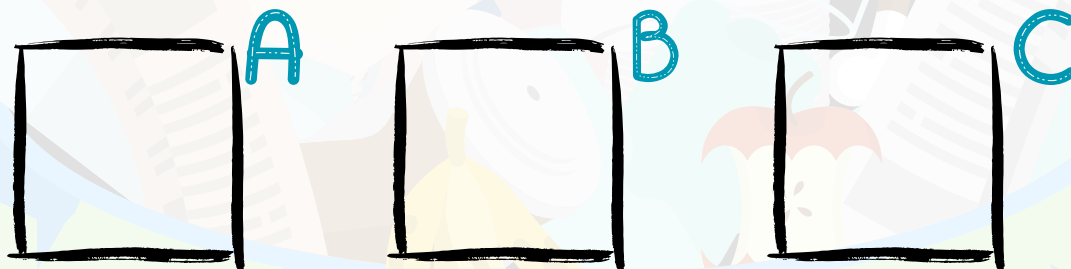
<https://www.piaski.info.pl/atrakcje/zalew-wislany>

https://pl.wikipedia.org/wiki/Zalew_Wi%C5%9Blany

KARTA PRACY

1. Sprawdź na mapie, gdzie jest Zalew Wiślany i odpowiedz na pytania:

- jaka jest jego średnia głębokość?
- jaka jest jego długość na terenie Polski, a jaka – na terenie Rosji?
- jaka jest jego szerokość?

2. Uzupełnij opis słowami z ramki w odpowiedniej formie gramatycznej:

zatoka, piaszczyste, poziom, kolonia, ptak, akwen, sąsiedztwo, siwa, tlen, szuwary, rozrodczy, zanieczyszczenie

Zalew Wiślany to duża _zatoka_ Morza Bałtyckiego - całkowita powierzchnia to ponad 800 km², w granicach Polski leży tylko 328 km².

Zalew Wiślany to zbiornik wodny o dużej zmienności _____ wody. Przy brzegach ciągną się rozległe pasy _____, o szerokości do setek metrów. Zalew Wiślany to niezmiernie ważny obszar przyrodniczy - to jeden z ważniejszych obszarów _____ śledzia w Bałtyku południowym. Zagrożeniem dla rozrodu śledzi może być aktywność człowieka powodująca: bezpośrednio niszczenie dna, _____ wody, zmniejszanie zawartości _____ w wodzie i zmianę charakteru dna z _____ na muliste.

Zalew Wiślany to miejsce najliczniejszej w Polsce _____ lęgowej kormoranów i ważne miejsce lęgowe czapli _____. Każdego roku, w czasie swoich wędrówek zatrzymują się tutaj setki tysięcy _____ wodnych i wodno-błotnych.

Zalew Wiślany to także lubiany _____ do uprawiania sportów wodnych. Nad Zalewem i w jego najbliższym _____ położone są ciekawe miasta z ich atrakcjami: Elbląg, Frombork, Braniewo, miejscowości Mierzei Wiślanej: Piaski, Krynica Morska, Kąty Rybackie, Sztutowo.

(ŹRÓDŁO TEKSTU: [HTTPS://WWW.PIASKI.INFO.PL/ATRAKcje/ZALEW-WISLANY](https://www.piaski.info.pl/atrakcje/zalew-wislany) I [HTTPS://PL.WIKIPEDIA.ORG/WIKI/ZALEW_WI%C5%9BLANY](https://pl.wikipedia.org/wiki/Zalew_Wi%C5%9Blany))

KARTA PRACY

3a. Ułóż puzzle: plakat Ryszarda Kai „Zalew Wiślany” z serii Plakat – Polska:

<https://www.jigsawplanet.com/?rc=play&pid=2786615272b0>

Jeśli masz problem z ułożeniem puzzli, zapoznaj się najpierw z plakatem: <https://galeriaplaku.com.pl/5275-zalew-wislany-plakat-z-serii-polska-ryszard-kaja.html>

3b. Opisz plakat (120 słów), uwzględniając następujące kwestie:

- Co widać na pierwszym planie, na drugim planie, w tle?
- Jaka jest kompozycja plakatu? Jaka kolorystyka?
- Czy poszczególne elementy plakatu mają charakter realistyczny, czy fantastyczny?
- Jakie cechy Zalewu Wiślanego z opisu w ćw. 2 rozpoznajesz na plakacie?
- Jakie emocje, myśli i skojarzenia budzi w tobie plakat?
- Jakie znaczenie ma według ciebie ten obraz? Jakiego typu przesłanie lub informacje niesie?

3c. Wymyśl słowa (neologizmy) opisujące hybrydę w centralnym miejscu kompozycji. Z czego składa się ten obiekt?

KARTA PRACY

4a. Przeczytaj fragment „Książki o śmieciach” Stanisława Łubieńskiego, a następnie zaznacz:

P – gdy zdanie jest prawdziwe; F – gdy jest fałszywe; BI – gdy w tekście brakuje informacji na dany temat.

Niemal codziennie czytamy o wielorybach wypełnionych reklamówkami, o żółwiach zaplątanych w sieci i można by odnieść wrażenie, że śmieci to wyłącznie problem mórz i oceanów. Ale przecież to nie tak, że wszystkie w magiczny sposób trafiają do morza. Te polskie całkiem zwyczajnie zalegają na składowiskach, zatapiają się w leśnej ściółce lub na poboczach dróg. Albo szybko znikają nam z oczu zasypane na nielegalnych wysypiskach. W starych żwirowniach, na bagnach, na prywatnych posesjach. Butelki, opony, odpady spożywcze czy toksyczne odpady niebezpieczne. Eternit, potłuczone kafelki, wełna mineralna. One także zmieniają ekosystemy. Śmieci to zanieczyszczenia, szkodliwe substancje uwalniane do wody i gleby, często materiały, które ulegną rozpadowi, kiedy po naszych kościach nie będzie już śladu.

To może zabrzmieć jak bluźnierstwo, ale jest i druga strona tej sytuacji – śmieci dla wielu zwierząt stają się kryjówką, miejscem zdobywania pokarmu czy rozrodu. Można powiedzieć, że stwarzają różne, nieoczekiwane możliwości. (...) Czasami wygląda to, jakby śmieci buntowały się przeciwko ludziom, ich niewdzięcznym twórcom, jak wtedy gdy zawierają sojusz z naszymi wrogami – choćby komarami egipskimi przenoszącymi wirusa dengi. (...)

Wydaje się, że niektóre zwierzęta korzystały ze śmieci jako bezpiecznej „kryjówki”. W kilku szklanych butelkach znaleziono jakby spiżarnie, zbiory nasion znoszone zapewne przez gryzonie. Taka flaszka to niezły składzik – szczególnie jeżeli leży w suchym, ocienionym miejscu, z szyjką skierowaną ku ziemi. (s. 146, 159)

☐ P.	☒ F.	☐ BI.	0. Wszystkie śmieci trafiają do zbiorników wodnych.	_____
☐ P.	☐ F.	☐ BI.	1. W Polsce wiele odpadów jest składowanych w niedozwolonych miejscach.	_____
☐ P.	☐ F.	☐ BI.	2. Obecność śmieci w środowisku wpływa na jego przeobrażenia.	_____
☐ P.	☐ F.	☐ BI.	3. Tworzywa sztuczne rozkładają się wolniej niż bioodpady.	_____
☐ P.	☐ F.	☐ BI.	4. Zwierzęta nigdy nie użytkują śmieci do własnych celów.	_____
☐ P.	☐ F.	☐ BI.	5. Szklane pojemniki nie nadają się do przechowywania ziaren.	_____

KARTA PRACY

4b. Wypisz nazwy odpadów, które pojawiają się w tekście Łubieńskiego. Pogrupuj je według sposobów postępowania z takimi śmieciami:

- odpady do recyklingu
- bioodpady
- elektrośmieci
- śmieci, które należy utylizować w Punktach Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych i nie można ich wyrzucać do śmietników na osiedlach, w domach itp.

5. Zapoznaj się z infografiką „Nie śmie(r)ć”:

<https://www.facebook.com/photo/?fbid=746793014116802&set=a.515729843889788>

Porozmawiaj z koleżanką/kolegą:

- Jakiego typu śmieci przedstawiono na zdjęciach? Jakie organizmy żywe cierpią z powodu obecności tych śmieci w środowisku?
- Jakie działania możecie podjąć w swoim otoczeniu, aby uświadomić innym, że pozostawianie śmieci w przyrodzie jest śmiertelnym zagrożeniem dla zwierząt, ptaków, owadów?
- Gdzie najczęściej sami znajdujecie dzikie wysypiska śmieci? Jak myślicie – dlaczego ludzie wyrzucają śmieci w niedozwolonych miejscach?

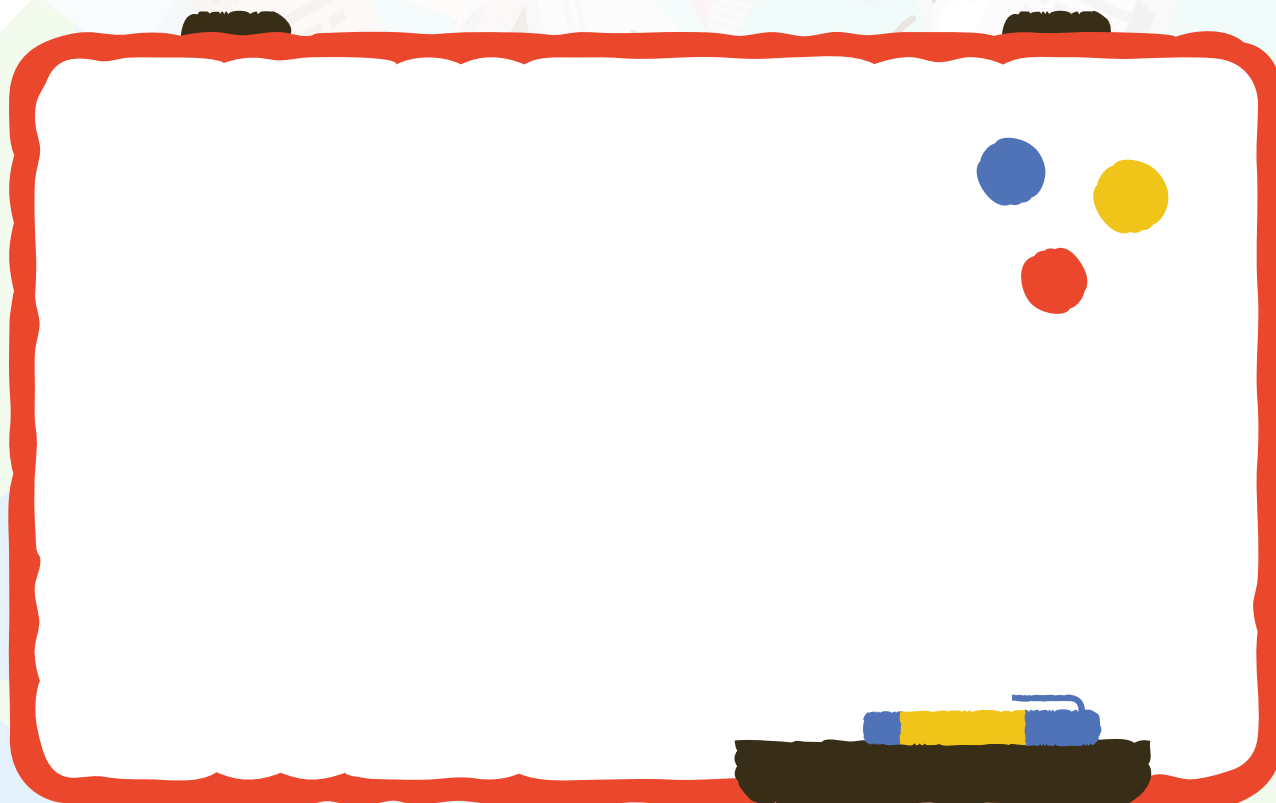
Tematy do dyskusji

1. Jak edukować dzieci, młodzież i dorosłych, aby nie śmieć w przyrodzie?
2. Sposoby na wytwarzanie mniejszej ilości śmieci w domu.
3. Butelki (bez)zwrotne: jaka polityka recyklingu opakowań jest najlepsza? Jak to wygląda w różnych państwach?

ZADANIE DOMOWE

Zadania domowe:

a. Stwórz własną infografikę edukacyjną na temat szkodliwości śmiecenia. Wykorzystaj słówka poznane podczas lekcji, obrazy wyszukaj w źródłach internetowych. Podziel się swoim projektem z grupą na wirtualnej tablicy lub we współdzielonej chmurze.

b. Przygotuj instrukcję (tekst i rysunki/zdjęcia) wykonania zabawki dla zwierzęcia domowego z odpadów kartonowych, plastikowych lub tekstylnych (na przykład tunel dla kota, piłeczka dla psa/kota, legowisko dla psa/kota/gryzonia, pojemnik na smaczki itp.).

REDAKCJA: AGNIESZKA TAMBOR

PROJEKT I POMYSŁ: AGNIESZKA TAMBOR

autorki scenariuszy:

Agnieszka Tambor (Polska Półka Filmowa, Uniwersytet Śląski w Katowicach)

Justyna Hanna Budzik (Lekcje o Filmie, Uniwersytet Śląski w Katowicach)

- Marta Burza (Polski Dzisiaj)
- Marta Chrzczanowicz (Filmowe zwierzęta)
- Dominika Ciapa
- Justyna Pilak (Polish Anywhere)

Paulina Stasiak (Uniwersytet Śląski w Katowicach, Szkoła Języka i Kultury Polskiej)

- Katarzyna Gryniewicz

Magdalena Nowak-Kaczmarek (Uniwersytet Śląski w Katowicach, Szkoła Języka i Kultury Polskiej)

- Anna Smajdor (Politechnika Śląska)
- Justyna Szlachta-Ignatowicz
- Marika Tylkowska
- Sandra Walecka (Polski na Emigracji)
- Joanna Waszkowska (II Liceum Ogólnokształcące im. Powstańców Śląskich w Mysłowicach, Pałac Młodzieży im prof. A. Kamińskiego w Katowicach)
- dorota kweczlich

Zamysłem działań podejmowanych w projekcie „100 ekofaktów, o których każdy uczący się polskiego mówić powinien” jest realizacja „Celów Zrównoważonej Edukacji Języków Obcych na Rzecz Klimatu”. Pierwszy z nich to budowanie i umacnianie pozytywnego obrazu oraz prestiżu Polski w świecie. Chcemy pokazać „ekologiczną i klimatyczną” pozycję Polski na arenie międzynarodowej. Atrakcyjność gospodarcza i ekonomiczna jest współcześnie bezpośrednio powiązana z zainteresowaniem językiem i kulturą danego kraju. Jeśli Polska chce zachęcić młodych ludzi z innych krajów np. do studiowania (lub podejmowania nauki naszego języka w swoich krajach), musi prezentować się jako kraj nowoczesny i świadomy roli, jaką źródła energii, kryzys klimatyczny czy zrównoważony rozwój odgrywają i odgrywać będą w przyszłości. Drugim celem projektu jest włączenie w ramy nauczania języka polskiego jako obcego treści kluczowych z perspektywy współczesnej edukacji w ogóle. Ujęte z perspektywy teoretycznej idee związane z ekologią trzeba połączyć z nauczaniem słownictwa i struktur z zakresu tej tematyki oraz z propozycjami praktycznego wykorzystania nabytej wiedzy. Nauczanie i uczenie się treści związanych z „ekologią” musi wiązać się z wykorzystaniem wiedzy w projektach społecznych, a także zachęcaniem uczestników do samodzielnego zgłębiania tematów – zwiedzania, poznawania świata i ciągłego zmieniania go na lepsze.

(Na podstawie artykułu: „Ekolottodydaktyka polonistyczna – potrzeba i prawo XXI wieku”, aut. Agnieszka Tambor)

Projekt „100 ekofaktów, o których każdy uczący się polskiego mówić powinien” jest finansowany przez Narodową Agencję Wymiany Akademickiej w ramach programu Promocja Języka Polskiego

www.polskapolkafilmowa.pl

www.sjikip.us.edu.pl

